

CHOĎ A ROB AJ TY PODOBNE

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it, video príhovor v taliančine [TU](#)

Lk 10, 25-37

Vystúpil ktorýsi znalec zákona a povedal, aby pokúšal Ježiša: „Učiteľ, čo mám robiť, aby som bol dedičom večného života?“

Ježiš mu vravel: „Čo je napísané v Zákone? Ako tam čítaš?“

On odpovedal: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, zo všetkých svojich síl a z celej svojej mysle a svojho blížneho ako seba samého!“

Povedal mu: „Správne si odpovedal. Toto rob a budeš žiť!“

Ale on sa chcel ospravedlniť, preto sa opýtal Ježiša: „A kto je môj blížny?“

Ježiš povedal: „Istý človek zostupoval z Jeruzalema do Jericha a padol do rúk zbojníkov. Tí ho ozbijali, dorážali, nechali ho polomŕtveho a odišli. Náhodou šiel tou cestou istý kňaz a keď ho uvidel, obišiel ho. Takisto aj levita: keď prišiel na to miesto a uvidel ho, išiel ďalej.

No prišiel k nemu istý cestujúci Samaritán a keď ho uvidel, bolo mu ho ľúto. Pristúpil k nemu, naliał mu na rany oleja a vína a obviazal mu ich; vyložil ho na svoje dobytča, zaviezol ho do hostinca a staral sa oň. Na druhý deň vyňal dva denáre, dal ich hostinskému a povedal: „Staraj sa oň a ak vynaložíš viac, ja ti to zaplatím, keď sa budem vracáť.“

Čo myslíš, ktorý z tých troch bol blížnym tomu, čo padol do rúk zbojníkov?“

On odpovedal: „Ten, čo mu preukázal milosrdenstvo.“

A Ježiš mu povedal: „Chod' a rob aj ty podobne!“

Ježiš kompletne zmenil význam pojmu „blížny“. V hebrejskej kultúre bol blížnym adresát lásky, ten ku komu láska smerovala. Podľa Ježiša – ktorý je ten, čo má rád – blížnym nie je ten, komu adresujem svoju lásku, ale som to ja sám. Takže nie ten, ktorý je milovaný, ale ten, ktorý miluje.

A evanjelista Lukáš ho (význam pojmu blížny) opisuje v známom podobenstve o milosrdnom Samaritánovi. Poďme sa naň pozrieť. „**Znalec zákona**“ je expert, v ďalších evanjeliách nazývaný pisár, oficiálny teológ Izraela, „**vystúpil**...“ nie aby ho skúšal, ale „...**pokúšal ho**“. Sloveso je to isté, ako evanjelistom použité pre pokúšanie Ježiša diablom na púšti.

Tak, veľký obhajca zákona nie je pre evanjelistu ničím iným ako nástrojom diavla. A on ho oslovil „**«Učiteľ»**“, a tu je pokrytectvo typické pre nábožných ľudí; nechce sa učiť, ale nachytať a odsúdiť; a pýta sa, čo má robiť, aby dosiahol večný život. Ježiš odpovedá ironicky. Uvedomme si, že toto je osoba, ktorá dala celú svoju existenciu na získanie vedomostí čítaním a vykladaním Písma. Ježiš sa ho pýta „**«Čo je napísané v Zákone?»**“, a čo je dôležité „**«Ako si to čítal?»**“, ako si to pochopil?

Čítanie Písma nestačí, treba ho chápať. Ak nepokladáme dobro človeka za najvyššiu hodnotu, Biblia môže byť čítaná, znovu čítaná, ohlasovaná, proklamovaná, ale vôbec nepochopená. Znalec zákona odpovedá tým, čo bolo proklamované ako presvedčenie Izraela, z knihy Deuteronomium, kap. 6 a pridaním pravidla prebraného z knihy Levitikus. Ku konceptu milovania Boha celou svojou dušou, čo znamená absolútnou láskou, pridáva lásku k druhým, ktorá je relatívna „**«Ako seba samého»**“.

A Ježiš hovorí „**«Správne si odpovedal; toto rob a budeš žiť»**“. *Ale on sa chcel ospravedlniť...*“ Prečo sa chcel ospravedlniť? V Ježišových časoch boli veľké debaty medzi rabínskymi školami o tom, kto je blížny. Od veľmi obmedzenej vízie že blížny je niekto z môjho rodu; až po tú, ktorá tiež zahŕňa aj cudzincov žijúcich v Izraelskej krajine.

Fakt, že tento znalec sa chce ospravedlniť znamená, že podporuje tú najprísnejšiu interpretáciu. Tu začína nádherné podobenstvo. *“«Istý človek zostupoval z Jeruzalema do Jericha»*”, idúc z 800m nad morom (Jeruzalemské vrchy) k 258m pod úrovňou Stredozemného mora (Jericho) – je to veľmi nepohodlná a ťažká cesta a tiež nebezpečné miesto (celé prevýšenie je na krátkej vzdialenosti, len cca 30 km a uprostred púšte).

Tento muž *“«padol do rúk zbojníkov, ktorí ho ozbjali, dorážali a nechali ho polomŕtveho»*”. Na tejto ceste a v týchto podmienkach, smrť je takmer istá, ak sa náhodou niekto neobjaví. V skutočnosti, vďaka Bohu – čo je tu preložené ako „náhodou“, znamená našťastie a Ježiš zamýšľa zvýšiť pozornosť jeho poslucháčov - *“«Istý kňaz šiel tou cestou»*”, skutočnosť, že išiel dolu je veľmi dôležitá. Jeruzalem bolo mestom chrámu a Jericho kňazské mesto.

Kňazi chodili hore do Jeruzalema, aby vstúpili do chrámovej služby a museli byť rituálne čistí celý týždeň, aby mohli slúžiť pred Pánom; takže tu nemáme kňaza, ktorý ide do Jeruzalema, ale ktorý sa vracia. On bol v tesnom kontakte s Pánom celý týždeň – je dokonale čistý – zdá sa, že sa nemohlo stať nič lepšie.

“«Šiel tou cestou a keď ho uvidel... »”, muž bol zachránený. Ale tu prichádza studená sprcha! *“«Obišiel ho»*”. Prečo? Je necitlivý alebo nehumánny? Ani jedno. Čosi ešte horšie: je to nábožná osoba a podľa jeho náboženstva, podľa zákona v knihe Levitikus a Numeri mu nebolo dovolené dotýkať sa zraneného, mŕtveho. Ako kňaz sa dokonca nesmel dotýkať ani mŕtvych tiel svojich vlastných rodičov.

Čo Ježiš zdôrazňuje je veľmi vážna vec. Má byť Zákon dodržiavaný aj vtedy, keď jeho dodržiavanie spôsobuje trápenie iným? Keď prichádza ku konfliktu medzi posvätným zákonom a ľudskou záležitosťou, čo je správne? Kňaz vôbec nepochybuje: božský zákon má prednosť. Tak ako aj levita, ktorý je vysluhovateľom vzdávania úcty.

A tak pre chudáka raneného tu nie je žiadna šanca. Ale tu nielenže nie je žiadnej nádej, ale čo sa deje ďalej? *“«No prišiel k nemu istý cestujúci Samaritán, a keď ho uvidel... »*”, Samaritáni boli nepriatelia Židov. Zakaždým, keď sa stretli, bola tu hádka. A tu vidí Samaritán svojho nepriateľa polomŕtveho, čo urobí? Zabije ho?

Vôbec nie, stane sa niečo úžasné. *“«Keď ho uvidel, bolo mu ho ľúto»*”. Mať zľutovanie je v evanjeliách technický výraz, ktorý naznačuje pôsobenie Boha, ktorým Pán dáva (prinavracia) život tým, ktorý ho strácajú. Rozdiel medzi „mať zľutovanie“, božským aktom a „byť milosrdným“, ľudským činom, musí byť zrejmé.

„Mať zľutovanie“ sa vyskytuje trikrát v tomto evanjeliu; keď Ježiš stretá naimskú vdovu a jej mŕtveho syna, je mu jej ľúto a vzkriesi jej syna; keď otec márnotravného syna (obraz Boha) vidí svojho syna, zľutuje sa a prijíma ho späť za svojho syna. Nuž a jedinej ľudskej osobe, ktorej Ježiš charakter božského aktu privlastní, je osoba považovaná židmi za veľmi vzdialenú od Boha, takmer nepriateľa, rivala Boha - Samaritán.

Ježiš odpovedá na otázku „Kto je veriaci?“ Je to ten, čo poslúcha Boha dodržiavaním jeho zákonov alebo ten, ktorý sa podobá Otcovi, ukazujúc lásku, ktorá je podobná jeho vlastnej? Odpoveď je jasná.

Samaritán *“«pristúpil k nemu, nalial mu na rany oleja a vína a obviazal mu ich»*”, postaral sa o neho, pri zveličení by sme mohli povedať, že sa mu stal sluhom. A tu prichádza záverečná otázka Ježiša, *“«Ktorý z tých troch»*”, pamätaj – máme kňaza, Levitu a Samaritána, *“«bol bližným tomu, čo padol do rúk zbojníkov?»*”

Doktor zákona sa pýtal *“Kto je môj bližný?”* Ježiš formuluje otázku inak: „Kto dokázal, že je bližný?“ Nie ten, komu je určená tvoja láska, ale ten, od ktorého má začať. Bližným nie je ten, ktorý je milovaný, ale ten, ktorý miluje. *“«Ktorý z týchto troch bol bližným tomu, čo padol do rúk zbojníkov?»*”

Aká by mala byť odpoveď? Samaritán. Ale znalec zákona sa vyhol vysloveniu mena úhlavného nepriateľa, keď hovorí *“«Ten čo mu preukázal milosrdenstvo»*”, aby sa vyhol významu „ten, čo mal zľutovanie“ – a tu je nám ľúto prekladu, ktorý používa výraz „preukázal milosrdenstvo“, kým je použité úplne iné grécke slovo vo význame mal zľutovanie. On, v skutočnosti muž úcty, netoleruje – je pre neho neakceptovateľné – že človek môže konať ako Boh (mať zľutovanie).

„A Ježiš mu povedal, «Chod' a rob podobne»”.

Preklad: Mária Veličková